

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om penninginsamlingar och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om penninginsamlingar och till vissa lagar som har samband med den (RP 214/2018 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande och till kulturutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:

- kulturutskottet KuUU 15/2018 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Elina Rydman, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Jukka Tukia, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Sini Lahdenperä, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Niklas Wilhelmsson, justitieministeriet
- regeringsråd Joni Hiitola, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringssekreterare Matti Sillanmäki, undervisnings- och kulturministeriet
- statsåklagare Mikko Männikkö, Riksåklagarämbetet
- chef för lotteriförvaltningen Saaramia Varvio, Polisstyrelsen
- ledande expert Mia Keskinen, Skatteförvaltningen
- kriminalinspektör Markku Ranta-aho, centralkriminalpolisen
- tingsdomare Helena Valkama, Helsingfors tingsrätt
- expert Eero Rämö, Delegation för medborgarsamhällspolitik
- specialsakkunnig Petri Heikkinen, Finlands Olympiska Kommitté rf
- chef för medelsanskaffning Anna Laurinsilta, Finlands Röda Kors
- generalsekreterare Pia Tornikoski, Ansvarsfullt Donerande rf
- professor Sakari Melander
- advokat Samuli Simojoki.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- försvarsministeriet

Betänkande FvUB 35/2018 rd

- finansministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Kyrkostyrelsen
- Åbo förvaltningsdomstol
- Tammerfors universitet
- Finlands Kommunförbund
- Mesenaatti.me Oy.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om penninginsamlingar. I lagen finns bestämmelser om anordnande av penninginsamlingar och om tillsyn över att de anordnas på behörigt sätt. Den nuvarande lagen om penninginsamlingar upphävs.

En förutsättning för anordnandet av en penninginsamling är enligt förslaget att tillstånd till penninginsamling söks hos Polisstyrelsen eller att anmälan om anordnande av en småskalig insamling görs hos polisinspektionen. Lagen om penninginsamlingar ska innehålla bestämmelser om vissa penninginsamlingar som inte omfattas av lagens tillämpningsområde samt om valinsamling, för vilken det inte ska krävas tillstånd eller anmälan.

Enligt förslaget beviljas ett tillstånd till penninginsamling så att det gäller tills vidare. Förutsättningen för att bevilja tillstånd till penninginsamling är i regel att syftet med insamlingsanordnarens verksamhet samt insamlingsändamålet är allmännyttigt. Ansökningsförfarandet kommer att göras betydligt lättare. Anordnare av penninginsamlingar ska årligen till Polisstyrelsen göra en årsanmälan om anordnandet av penninginsamlingar, intäkterna av insamlingarna och användningen av intäkterna samt lämna in en årsplan över kommande penninginsamlingar.

Av den som anordnar en småskalig insamling förutsätts inte att verksamhetens syfte är allmännyttigt. En småskalig insamling ska kunna ordnas även för andra än allmännyttiga syften, dock inte för att stödja näringsverksamhet eller för att utöka en juridisk persons förmögenhet. Lagen ska innehålla bestämmelser om begränsningar i fråga om varaktigheten av en småskalig insamling och i fråga om det belopp som får samlas in vid en småskalig insamling.

Den föreslagna lagen om penninginsamlingar innehåller bestämmelser om användning och förvaring av insamlade medel och om förbjudna sätt att anordna penninginsamlingar samt om myndighetens behörighet att förbjuda anordnandet av penninginsamling och användningen av insamlade medel.

Propositionen bidrar till att genomföra det i regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering inskrivna målet att gynna frivilligverksamhet genom att göra den administrativa bördan i samband med penninginsamling lättare och göra tillståndsprocesserna smidigare.

Med anledning av den föreslagna nya lagen om penninginsamlingar föreslås det att bestämmelserna om penninginsamlingsbrott i strafflagen ändras. Samtidigt föreslås det i lagen om pennin-

Betänkande FvUB 35/2018 rd

ginsamlingar att överträdelse av de administrativa bestämmelserna i samband med penninginsamling ska utgöra penninginsamlingsförseelse. I lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter föreslås dessutom en bestämmelse om att Skatteförvaltningen på eget initiativ kan lämna uppgifter i anslutning till penninginsamling till polisen. I lagen om gräsrotsfinansiering görs en ändring som föranleds av den nya lagen om penninginsamlingar.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att det stiftas en helt ny lag om penninginsamlingar som ersätter den gällande lagen om penninginsamlingar (255/2006). Lagförslaget har sin grund i regeringsprogrammets mål att frivilligverksamhet ska förenklas i betydande grad genom att den administrativa bördan görs lättare och tillståndsprocesser görs smidigare. Med hänsyn till detta syftar reformen till ett smidigare penninginsamlingsförfarande och till att utnyttja normavveckling i samband med anordnandet av penninginsamlingar.

Lagen om penninginsamlingar utgör nationell lagstiftning som tillämpas på penninginsamlingar i Finland. Utskottet konstaterar att man utifrån den lagstiftning som ska revideras kan urskilja fyra kategorier av penninginsamling. Dessa är tillståndspliktig penninginsamling, penninginsamling på basis av anmälan, valinsamling och insamling som inte omfattas av tillämpningsområdet för lagen om penninginsamling, exempelvis grannhjälp och kollektinsamling eller insamling av motsvarande penningdonationer bland deltagarna i offentlig religionsutövning som ordnas av religionssamfund som avses i religionsfrihetslagen (453/2003).

Tillstånd för penninginsamling söks hos Polisstyrelsen, medan anmälan om penninginsamling görs hos en polisinrättning. Valinsamling får ordnas utan tillstånd eller anmälan. I likhet med tillståndspliktig och anmälningsbaserad penninginsamling ska uppgifter om valinsamling redovisas till Polisstyrelsen inom den tid som anges i lagen. Till tillståndet till penninginsamling ska Polisstyrelsen foga ett tillståndsnummer som identifierar tillståndshavaren. När anmälan om en småskalig insamling har gjorts, ska polisinrättningen på motsvarande sätt tilldela anordnaren ett nummer för den småskaliga insamlingen. Utskottet noterar i detta sammanhang att den nationella lagstiftningen om penninginsamlingar föreslås få bestämmelser om ett helt nytt element, i och med att det i den nya lagen om penninginsamlingar föreslås att lagen ska tillämpas också på insamlingar som avser virtuella valutor.

Ett mål för totalreformen är att utöka tredje sektorns möjligheter i fråga om penninginsamling genom att skapa ett myndighetsförfarande med separata förfaranden för aktörer som fortlöpande ordnar penninginsamlingar och aktörer som ordnar insamlingar av engångsnatur, vilka bättre motsvarar deras behov. Ett ytterligare syfte med den föreslagna lagstiftningen är att främja det civila samhällets verksamhet genom att i större utsträckning möjliggöra oregistrerade medborgargrupper och små föreningars medelsanskaffning genom penninginsamlingar för olika ändamål, och genom att göra det möjligt att ordna penninginsamlingar betydligt snabbare än nu när ett samhälleligt finansieringsbehov har uppstått. Revideringen syftar också till att svara på de möjligheter som digitaliseringen medför genom att utveckla den elektroniska kommunikationen, avstå

Betänkande FvUB 35/2018 rd

från myndigheternas regionala behörighetsfördelning i anslutning till penninginsamlingar samt regleringen om insamlingssätt. Den nya lagstiftningen ska stärka tredje sektorns möjligheter att utnyttja företagssamarbete som en del av sin verksamhet genom att lätta upp villkoren för företagssamarbete i lagen om penninginsamlingar.

Lagstiftningen ska också förhindra eventuell kriminell verksamhet i anslutning till penninginsamlingar och bidra till att Finland fullgör sina internationella förpliktelser att bekämpa terrorism och terrorfinansiering. Med hjälp av polisens tillståndsförvaltning och tillståndstillsyn utvecklas efterhandstillsynen över penninginsamlingar. Tillsynen över penninginsamling omfattar bland annat laglighetskontroll av insamlingar och användningen av insamlingsintäkterna. Utskottet konstaterar att tillsynen måste ske på förhand och inriktas på tillstånds- och anmälningsförfarandet. I mån av möjlighet ska den ske i realtid, under insamlingstiden, och i efterhand i samband med bland annat granskningen av redovisningarna.

Tillstånd till penninginsamling

Tillstånd till penninginsamling söks hos Polisstyrelsen. Ett syfte med den nya lagen om penninginsamling är att stödja verksamhetsbetingelserna för den tredje sektorn. Enligt huvudregeln är det därför fortfarande en förutsättning för tillstånd till penninginsamling att syftet med insamlingsanordnarens verksamhet samt insamlingsändamålet är allmännyttigt. Lagen får mer detaljerade bestämmelser om vilka som kan beviljas tillstånd. Av propositionen framgår att tillstånd inte kan ges staten, landskap, kommuner eller samkommuner. Den som fått tillstånd för penninginsamling och den som gjort en anmälan om småskalig insamling kan likväl ordna penninginsamlingar för verksamhet vid dessa offentliga samfund. Avsikten är att högskolorna och Nationalgalleriet också i fortsättningen ska ha rätt till penninginsamling. Inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och den ortodoxa kyrkan i Finland anvisas rätten till penninginsamling församlingarna i stället för stiftet. Dessutom ges anordnare av penninginsamling fortlöpande rätt att samla in pengar för att tillföra kapital för verksamheten.

De tidsbundna tillstånd som tillåts enligt den gällande lagen slopas, och tillstånden gäller i fortsättningen alltid tills vidare. Ansökningsförfarandet enligt förslaget till ny lag om penninginsamling är avsevärt lättare än det nuvarande. Den sökande behöver inte längre meddela myndigheten vilka insamlingssätt som används. Myndigheten ska inte heller längre bedöma om verksamheten är etablerad eller om insamlingen överensstämmer med allmänt intresse.

Anordnare av penninginsamlingar ska årligen till Polisstyrelsen göra en anmälan om anordnandet av penninginsamlingar, intäkterna av insamlingarna och användningen av intäkterna. Anordnaren ska också lämna in en riktgivande plan över det kommande årets penninginsamlingar.

Småskalig insamling

Med småskalig insamling avses en anmälningspliktig penninginsamling som pågår en begränsad tid och där maximibeloppet för insamlingsintäkterna har begränsats. En skriftlig anmälan om småskalig insamling ska göras hos polisinspektionen minst fem vardagar innan insamlingen inleds. Bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas i anmälan finns i lagen. Anmälan kan också göras elektroniskt. Utskottet anser att tidsfristen på fem dagar är motiverad, eftersom den sä-

Betänkande FvUB 35/2018 rd

kerställer att anmälan behandlas på behörigt sätt och lagras i informationssystemet för penninginsamlingsärenden. Inom dessa fem dagar ska polisinrättningen kontrollera att insamlingen uppfyller de lagfästa villkoren för småskalig insamling och vid behov reagera exempelvis på brister i anmälan.

I den nya lagen förutsätts inte att den som ordnar småskalig insamling bedriver allmännyttig verksamhet eller att insamlingens ändamål är allmännyttigt. Avsikten är dock att genom avgränsningar som preciserar insamlarna gynna insamlingar som stöder allmännyttig verksamhet. Ett företag kan inte anordna småskalig insamling.

Småskalig insamling får inte anordnas för att stödja affärsverksamhet eller utöka en juridisk persons förmögenhet. Vid småskalig insamling får högst 10 000 euro samlas in. En småskalig insamling får pågå i högst tre månader, och insamlingar får ordnas högst två gånger per kalenderår. Efter en småskalig insamling ska redovisning lämnas till polisinrättningen inom två månader från det att insamlingen avslutas.

Ändring av strafflagen

Med anledning av den nya lagen om penninginsamling föreslår regeringen att bestämmelserna om penninginsamlingsbrott i 17 kap. 16 c § i strafflagen ändras. De nya bestämmelserna beaktar det nya tillståndsförfarandet och det nya förfarandet för anmälan om småskalig insamling samt upphävandet av bestämmelserna om den som i praktiken anordnar en penninginsamling. I den mån det snarare är fråga om överträdelse av administrativa skyldigheter i anslutning till penninginsamlingar, ska gärningarna bedömas som penninginsamlingsförseelser enligt den föreslagna lagen om penninginsamlingar.

Behöriga myndigheter

Arbetsfördelningen mellan Polisstyrelsen och polisinrättningarna blir tydligare genom den nya lagstiftningen. Reformen har konsekvenser också för myndighetsuppgifternas art och antal. Polisstyrelsen får i praktiken inga nya uppgifter, men dess uppgifter förändras genom det nya tillståndsförfarandet, och vissa moment i det nuvarande förfarandet faller bort. I vilket fall leder den nya penninginsamlingslagen till omfattande ändringsbehov i det nuvarande systemet för behandling av penninginsamlingsärenden.

Polisstyrelsen är med stöd av den föreslagna lagen den myndighet som beslutar om tillstånd för penninginsamling. Polisstyrelsen svarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och för styrningen av anordnandet av penninginsamlingar. Polisstyrelsen svarar också för att åtgärder enligt lagen vidtas om en penninginsamling som kräver tillstånd till penninginsamling eller anmälan om småskalig insamling ordnas utan sådant tillstånd eller sådan anmälan. Polisstyrelsen svarar för att det offentliggörs uppgifter om beviljade och återkallade tillstånd till penninginsamling, småskaliga insamlingar och förbud mot penninginsamling samt av årsanmälnings- och redovisningsuppgifter.

Polisinrättningarna får nya uppgifter till följd av anmälningsförfarandet för småskaliga insamlingar, men samtidigt försvinner det nuvarande förfarandet med tillstånd till penninginsamling.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

Penninginsamlingsärenden kan i fortsättningen behandlas effektivare tack vare att förfarandet blir lättare och utvecklas. Till följd av att antalet årsanmälningar ökar väntas personalresursbehovet vid Polisstyrelsen öka med ett årsverke. Konsekvenserna för personalresurserna hänför sig till polisens avgiftsbelagda verksamhet, och kostnaderna täcks huvudsakligen genom tillstånds- och anmälningsavgifter i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Ärendehanterings- och övervakningssystemet för penninginsamlingsärenden

Den nya lagen om penninginsamling syftar bland annat till ökad användning av digitala tjänster vid skötseln av penninginsamlingsärenden. Målet är att minska den administrativa börda som de administrativa förfarandena medför för både insamlingsanordnare och myndigheter. Utskottet understryker att det måste vara enkelt och smidigt för dem som ordnar insamlingar att sköta sina ärenden hos myndigheterna. Det är samtidigt viktigt att förbättra och underlätta arbetsförhållandena hos myndigheterna själva. Det förutsätter dock att det reserveras tillräckliga medel för utvecklingen av ärendehanteringssystemet och för införandet av digitala tjänster. Utan uttrycklig och särskilt garanterad finansiering finns det enligt inkommen utredning risk för att den digitala tjänsten för anmälan av penninginsamling inte kan genomföras.

Vid sidan av den utveckling och modernisering som de digitala tjänsterna kräver, ser förvaltningsutskottet det som nödvändigt att också finansieringen av det penninginsamlingsregister som avses i 32 § säkerställs till fullt belopp. Den nya lagen om penninginsamlingar kräver enligt inkommen utredning i praktiken omfattande ändringar av systemet för behandling av penninginsamlingsärenden. I propositionsmotiven föreslås ingen som helst särskild finansiering för de nödvändiga ändringar som föranleds av den nya lagstiftningen. Det betyder att it-kostnaderna i praktiken måste täckas genom de också annars knappa medlen för utveckling och underhåll av polisens informationssystem. I propositionen har finansieringsbehovet uppskattats till 480 000 euro, med den reservationen att uppskattningen preciseras när arbetet med att definiera ändringarna i informationssystemen fått klarare former.

I takt med att definitionsarbetet framskridit har kostnadsförslaget justerats och är enligt uppgift cirka 650 000 euro, i vilket utöver informationssystemarbetet även ingår genomförandet av en digital tjänst. Kostnaderna är betydligt högre än i propositionens ursprungliga uppskattning. Genom den nya lagen skulle de nödvändiga ändringarna av informationssystemet ta i anspråk en avsevärd del av de medel som reserverats för underhållet av polisens samtliga datasystem. Det leder i sin tur till risk för att datasystemen inte kan underhållas tillräckligt väl eller i rätt tid, och så småningom till att de inte längre fungerar korrekt. Till följd av den snabba tekniska utvecklingen av den teknik som används i polisens datasystem är en sådan utveckling oroväckande och kan ha konsekvenser för den operativa verksamheten. Det är enligt utskottet nödvändigt att genomförandet av de it-ändringar som den nya lagen kräver säkerställs fullt ut genom särskild finansiering.

I 37 § föreskrivs det om lagens ikraftträdande. Enligt detaljmotiven räcker det med en övergångsperiod på cirka ett halvt år efter att lagen har godkänts. En så kort övergångsperiod är otillräcklig med tanke på att ändringarna i datasystemen uppskattas kräva åtskilliga månader mer än så. Om lagen träder i kraft innan datasystemen har uppdaterats, kommer myndigheterna inte att ha något system för att behandla de ansökningar och anmälningar som avses i lagen.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

Leverantören av det nuvarande systemet för behandling och övervakning av penninginsamlingsrenden har sagt upp underhållsavtalet från och med augusti 2019. Polisens informationsteknologicentral har inlett en konkurrensutsättning av underhållstjänsterna. Om leverantören byts genom konkurrensutsättningen, kommer ändringsarbetena att fördröjas avsevärt. Den nuvarande leverantören bedömer att ändringarna kräver cirka nio månaders arbete. Med en ny leverantör måste ytterligare tid reserveras för ändringarna. Ikraftträdandet av lagen bör därför ske så långt in på år 2020 att de digitala tjänsterna och ändringarna av datasystemet med säkerhet hinner genomföras.

Finlands Nationalteater och de allmännyttiga aktiebolagen

Kulturutskottet har i sitt utlåtande anfört att förvaltningsutskottet som betänkandets utskott allvarligt bör överväga att foga Nationalteatern till 5 § 1 mom. 8 punkten i den föreslagna lagen om penninginsamling som en aktör för vilken tillstånd till penninginsamling kan beviljas. Nationalteaterns verksamhet är enligt kulturutskottets bedömning uppenbart av en sådan karaktär att den uppfyller kriterierna för allmännytta och är på så sätt helt jämförbar med Nationalgalleriet. Kulturutskottet betonar Nationalteaterns särställning i vårt lands nationella teaterfält och dess särskilda stabilitet och kontinuitet. Teatern eftersträvar inte vinst.

Utifrån inkommen utredning konstaterar förvaltningsutskottet att det under beredningen av propositionen har gjorts en omfattande bedömning av huruvida allmännyttiga aktiebolag och så kallade sociala företag ska få rätt att ordna penninginsamling. I propositionsmotiven konstateras det att begreppet sammanslutning i 7 § i den gällande lagen om penninginsamling anger att tillstånd till penninginsamling också kan ges exempelvis ett allmännyttigt aktiebolag eller andelslag. I motiven avgränsades då begreppets tillämpningsområde likväl så att det hänvisade till föreningar, stiftelser och partier som införts i partiregistret (RP 102/2005 rd). Förvaltningsutskottet ser det som motiverat att allmännyttiga aktiebolag inte kan beviljas tillstånd till penninginsamling eller ordna småskalig insamling. Det beror bland annat på att det i fråga om företag är svårare att bedöma huruvida om det är frågan om allmännyttig verksamhet, eftersom företagets främsta uppgift är att eftersträva vinst och eftersom de ofta bedriver näringsverksamhet. Vidare finns det ett stort antal sociala företag, men alla kan inte anses vara allmännyttiga. Enligt en utredning av Näringslivets forskningsinstitut fanns det år 2015 mer än 19 000 sociala företag i Finland.

När det gäller Nationalteatern konstaterar utskottet att det i föreslagna 5 § i lagförslaget finns allmänna bestämmelser om vilka som kan beviljas tillstånd till penninginsamling. I paragrafen föreskrivs dessutom om insamlingsrätt för sådana som inte kan ges tillstånd med stöd av lagens allmänna bestämmelser om mottagare av tillstånd till penninginsamling. Till dessa hör också aktörer som i sig kan anses ha rätt till insamling med stöd av de allmänna bestämmelserna. De här aktörernas verksamhet är dock förknippade med egenskaper (budgetfinansiering eller utövande av offentlig makt) som gör att de kan jämföras med offentliga samfund. De här omständigheterna kunde ha konsekvenser åtminstone för universitetens, yrkeshögskolornas och Nationalgalleriets rätt att få tillstånd till penninginsamling. Syftet med bestämmelserna om dessa aktörer är att säkerställa att deras rätt att ordna penninginsamlingar inte ändras. Penninginsamlingslagens reglering av vilka som kan ges tillstånd till penninginsamling kan anses vara i viss mån splittrad, eftersom undantagen i fråga om tillståndsmottagare har gjorts ett i sänder utan någon samlad bedömning av undantagen, exempelvis för de offentliga samfundens del. I en förstudie ansågs det dessutom att det inte är motiverat att utöka antalet särskilt namngivna aktörer.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

Enligt den föreslagna lagens allmänna bestämmelser om vilka som kan beviljas tillstånd till penninginsamling kan Nationalteatern inte ges tillstånd, eftersom teatern är ett aktiebolag. Enligt uppgift finns det i Nationalteaterns bolagsordning inga bestämmelser om begränsning av bolagets möjlighet att dela ut vinst. Det föreslås också att det i den nya lagen om penninginsamlingar ska föreskrivas om yrkeshögskolornas rätt till penninginsamling på samma sätt som i den gällande lagen. Yrkeshögskolorna är liksom Nationalteatern aktiebolag, men deras bolagsordningar tillåter inte vinstutdelning. Därigenom säkerställs att de insamlade medlen går till det ändamål donatorerna avsett både så länge bolaget är verksamt och vid upplösning av bolaget.

Nationalteaterns verksamhetsform möjliggör att de insamlade medlen delas ut till ägarna såväl så länge bolaget är verksamt som vid upplösning av bolaget. Den ändring gällande Nationalteatern som föreslogs i kulturutskottets utlåtande kunde försätta teatern i en bättre ställning än andra kulturinrättningar som är aktiebolag.

Nationalteatern kan, trots att det är ett aktiebolag, dock anses ha ett allmännyttigt syfte. Den föreslagna lagen hindrar inte att en förening eller stiftelse som stöder Nationalteatern ges tillstånd till penninginsamling i syfte att stödja teaterns allmännyttiga verksamhet. Enligt en uppfattning som utskottet tagit del av ställer den föreslagna lagen inga hinder för sådana insamlingar ens i det fallet att Nationalteatern jämföras med ett offentligt samfund på grund av att den får budgetmedel. I den föreslagna paragrafen föreskrivs nämligen att de som kan ges tillstånd får ordna penninginsamlingar för statens, ett landskaps, en kommuns eller en samkommuns verksamhet.

Övriga synpunkter

Förvaltningsutskottet konstaterar utifrån sakkunnigutfrågningen att det är positivt att propositionen har beretts i ett brett samarbete med intressentgrupperna. Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslag 1 med ändringar och med de ställningstaganden som framgår av detta betänkande samt lagförslag 2—4 utan ändringar.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om penninginsamlingar

5 §. Anordnaren av en penninginsamling. I 4 mom. föreskrivs det att staten, ett landskap, en kommun eller en samkommun inte kan beviljas tillstånd till penninginsamling och att de inte får anordna småskaliga insamlingar. Den nya lagen föranleder omfattande ändringar i datasystemet, och det måste reserveras tillräckligt mycket tid för ändringsarbetet innan lagen träder i kraft. Utskottet föreslår därför, och med hänvisning till det rådande läget i slutet av valperioden, att omnämmandet av landskap stryks i lagförslaget. Vid behov kan hänvisningen till landskap fogas till lagen genom en separat lagändring efter det att den nya lagen om penninginsamling har antagits. Det kan göras snabbt och redan innan den nya lagen träder i kraft.

9 §. Hinder för beviljande av tillstånd till penninginsamling. Under sakkunnigutfrågningen framfördes det att det i 9 § inte alls anges vilka brott som kan utgöra grund för att avslå eller återkalla ett tillstånd till penninginsamling. Samtidigt föreslogs det att de brott som äventyrar tillför-

Betänkande FvUB 35/2018 rd

litligheten för en penninginsamling ska anges uttryckligen, eller att det till paragrafen fogas andra kriterier som preciserar bestämmelserna och avgränsar myndigheternas prövningsrätt. Det framfördes också att det kan vara motiverat att utesluta bötesstraff från bestämmelsens tillämpningsområde. Det har också ansetts oklart om paragrafens tillämpningsområde omfattar situationer där en person dömts till samhällstjänst eller övervakningsstraff.

Utskottet konstaterar att i de fall där någon döms till samhällstjänst eller övervakningsstraff, döms han eller hon först till fängelsestraff. Frågan om vilka tidigare brott som anses äventyra syftet med penninginsamlingen gäller i sig inte straffrätten utan är knuten till den juridiska bedömningen av penninginsamlingar. Utskottet påpekar också att en förening som ansöker om tillstånd till penninginsamling alltid kan överväga att ge en person som dömts till straff andra arbetsuppgifter.

Utskottet konstaterar att den föreslagna lagens bestämmelser på denna punkt är betydligt mer exakta än bestämmelserna i den gällande lagen. Bedömningen av tillförlitlighet avser penninginsamlingens tillförlitlighet och inte en persons allmänna tillförlitlighet. Dessutom förutsätts personen ha en ledande ställning i frågor som gäller ordnande av penninginsamlingar i den sammanlutning som söker tillstånd. Enligt den gällande lagen ska en ansökan om tillstånd avslås, om de personer som hör till ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt hos sökanden eller de personer som i sökanden utövar faktisk beslutanderätt inte kan anses vara tillförlitliga. Enligt utskottets uppfattning är det inte möjligt att i bestämmelserna räkna upp de brott som äventyrar tillförlitligheten, eftersom äventyrande av tillförlitligheten, vilket också påpekas i propositionsmotiven, kan följa av brott av mycket varierande slag. I enskilda fall kan det också vara beroende av ändamålet för insamlingen. Det är inte heller motiverat att utesluta bötesstraff, eftersom också omständigheter som lett till ett bötesstraff kan försvaga tillförlitligheten för penninginsamlingen.

Förvaltningsutskottet föreslår dock att ordalydelsen i 9 § 1 mom. 2 punkten ändras så att en ansökan ska avslås på grund av ett brott som är ägnat att äventyra penninginsamlingens tillförlitlighet eller är ägnat att minska förtroendet för att ändamålet med penninginsamlingen uppnås.

15 §. Återkallande av tillstånd till penninginsamling och skriftlig varning. I paragrafen föreskrivs det om förutsättningarna för återkallande av tillstånd till penninginsamling och för lämnande av en skriftlig varning. Utskottet hänvisar till det som sägs i detaljmotiven till 9 § och föreslår att 15 § 2 mom. 1 punkten ändras på motsvarande sätt.

21 §. Förbud mot anordnande av småskalig insamling och användning av insamlade medel.

För att garantera en effektiv tillsyn över penninginsamlingar föreslås i paragrafen att polisinsatser ges befogenheter att förbjuda anordnandet av en småskalig insamling och användningen av de insamlade medlen samt bestämmelser om grunderna för förbud. Förbudsgrunderna indelas i ovillkorliga och prövningsbaserade förbudsgrunder. Bestämmelser om ovillkorliga förbudsgrunder finns i 1 mom. och om prövningsbaserade i 2 mom. Grunderna motsvarar i stor utsträckning förbudsgrunderna enligt 14 §, som gäller tillståndspliktiga insamlingar.

Utskottet föreslår att 21 § 2 mom. 1 punkten preciseras på samma sätt som 9 och 15 § ovan.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

Enligt 4 mom. gäller polisinsamlingens beslut om förbud mot anordnande av en penninginsamling, användning av insamlade medel eller utbetalning av insamlade medel från ett insamlingskonto i högst 60 dagar. Polisinsamlingen kan förlänga beslutets giltighetstid med högst 60 dagar, om det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de insamlade medlen inte har rättats till.

Enligt den sista meningen i 4 mom. ger polisinsamlingen tillstånd att fortsätta med penninginsamlingen, om grunden för beslutet om förbud inte längre föreligger. Utskottet föreslår att meningen ersätts med följande mening: Om grunden för beslutet om förbud har undanröjts, fattar polisinsamlingen beslut om rätt för anordnaren av småskalig insamling att inleda anordnandet av penninginsamlingen och använda de insamlade medlen eller att fortsätta med penninginsamlingen och använda de insamlade medlen eller om rätt för inlåningsbanken att överlåta de insamlade medlen.

Förvaltningsutskottet föreslår att bestämmelserna i 4 mom. kompletteras med ett nytt 5 mom., enligt vilket en anmälan om småskalig insamling förfaller, om den som lämnat anmälan inte har rättat till det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de insamlade medlen inom den tid som anges i 4 mom. Bestämmelsen förtydligar lagstiftarens avsikt att anordnaren av småskalig insamling slutgiltigt påförs ett förbud om den som lämnat anmälan om småskalig insamling inte har kunnat rätta till situationen så att insamlingen uppfyller de lagfästa kraven.

24 §. Förbud mot anordnande av valinsamling och användning av insamlade medel. För att garantera en effektiv tillsyn över penninginsamlingar föreslås det i paragrafen befogenheter för Polisstyrelsen att förbjuda anordnandet av en valinsamling och användningen av de insamlade medlen samt bestämmelser om grunderna för förbud. Förbudsgrunderna indelas i ovillkorliga förbudsgrunder enligt 1 mom. och prövningsbaserade förbudsgrunder enligt 2 mom. Enligt propositionsmotiven har Polisstyrelsen också utan en särskild bestämmelse alltid möjlighet att ingripa i eventuella iakttagna oegentligheter och brottsmisstankar genom att lämna en begäran om undersökning till polisen. De föreslagna bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning regleringen om förbud mot tillståndspliktiga insamlingar.

Förvaltningsutskottet föreslår att 24 § 2 mom. 1 punkten preciseras i fråga om bedömning av tillförlitligheten. Utskottet föreslår att Polisstyrelsen kan förbjuda anordnande av en valinsamling och användning av insamlade medel, om anordnaren av valinsamlingen eller en person som hos anordnaren ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos anordnaren utövar faktisk beslutande, och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnande av penninginsamling, genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före valinsamlingen gjordes eller till bötesstraff under de tre senaste åren före valinsamlingen gjordes, för ett brott som är ägnat att äventyra valinsamlingens tillförlitlighet eller är ägnat att minska förtroendet för att ändamålet med valinsamlingen uppnås. Den ordalydelse utskottet föreslår motsvarar de preciseringar utskottet föreslagit i 9, 15 och 21 §.

27 §. Användning, förvaring och hantering av insamlade medel. I paragrafen föreskrivs om användning, förvaring och hantering av insamlade medel. Anordnaren av en penninginsamling

Betänkande FvUB 35/2018 rd

åläggs att använda de insamlade medlen för det användningsändamål som uppgetts för den myndigheten som svarar för penninginsamlingsärenden.

Enligt 2 mom. kan Polisstyrelsen på ansökan ändra användningsändamålet, om de insamlade medlen eller en del av dem inte kan användas för det ursprungliga ändamålet eller om det på grund av väsentligt förändrade förhållanden eller av någon annan orsak inte är ändamålsenligt att använda de insamlade medlen för det ändamålet Av 2 mom. 1 punkten framgår det inte vem som kan lämna en sådan ansökan till Polisstyrelsen. Av detaljmotiven till paragrafen framgår dock att ändamålet kan ändras endast på ansökan av samlingsanordnaren. Utskottet föreslår att ordalydelsen i 2 mom. 1 punkten preciseras så att Polisstyrelsen på ansökan av den som innehar tillstånd till penninginsamlingen, det vill säga tillståndsinnehavaren, kan ändra användningsändamålet för de insamlade medlen.

Enligt 2 mom. 2 punkten ska de insamlade medlen användas för det sekundära användningsändamålet, om ett sekundärt användningsändamål har uppgetts för Polisstyrelsen eller polisinsamlingen och om de insamlade medlen eller en del av dem inte kan användas för det ursprungliga ändamålet eller om det på grund av väsentligt förändrade förhållanden eller av någon annan orsak inte är ändamålsenligt. Utskottet föreslår en språklig justering av punkten.

30 §. Rätt att få uppgifter. I det inledande stycket i 1 mom. föreskrivs det att Polisstyrelsen och polisinsamlingen har rätt att få sådana uppgifter som direkt hänför sig till anordnandet av penninginsamlingar och sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över anordnandet av penninginsamlingar Av 1—5 punkten i momentet framgår det vilka uppgifter myndigheterna har rätt att få, vilka som ska lämna dessa uppgifter och för vilket syfte de begärs (t.ex. trots bestämmelserna om tystnadsplikt). Förvaltningsutskottet föreslår att det inledande stycket i 1 mom. ändras så att Polisstyrelsen och polisinsamlingen har rätt att få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över anordnandet av penninginsamlingar och som direkt hänför sig till anordnandet av penninginsamlingar. I den av utskottet föreslagna ordalydelsen sträcker sig nödvändighetskriteriet till alla uppgifter som avses i paragrafen, på det sätt som återges i propositionens motiv till lagstiftningsordning.

I 1 § 2 mom. i lagförslaget föreslås det att lagen ska tillämpas också på penninginsamlingar som syftar till att samla in sådan virtuell valuta som avses i 2 § 9 punkten. Det föreslås att lagens tillämpningsområde ändras jämfört med nuläget, så att bestämmelserna i lagen entydigt kan tillämpas också på insamlingar av virtuella valutor. Den gällande lagen om penninginsamlingar innehåller inga som helst bestämmelser om virtuella valutor och i motiveringen till lagen behandlas inte möjligheten att jämställa virtuella valutor med pengar.

Insamlingar av virtuella valutor kan anses stå utanför definitionen av penninginsamling och därmed också utanför lagens tillämpningsområde, om den gällande lagens ordalydelse tolkas snävt när det gäller definitionen av pengar. Polisstyrelsen har enligt inkommen uppgift i sin tillståndspraxis dock utgått från att verksamhet som syftar till att få virtuella valutor är penninginsamling och sålunda hör till tillämpningsområdet för lagen om penninginsamlingar. Tillstånd till insamlingar av virtuella valutor har ändå inte beviljats. Även om Polisstyrelsen i praktiken har tolkat lagen om penninginsamlingar så att lagen har ansetts tillämplig på insamlingar av virtuella valutor,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

är det för närvarande oklart huruvida lagen om penninginsamlingar tillåter ingrepp i insamlingskampanjer som startats för att samla in virtuella valutor.

För att skapa klarhet i rättsläget måste det i lagen om penninginsamlingar ingå bestämmelser om att lagen tillämpas också på insamling av virtuella valutor. Användningen av virtuella valutor har blivit vanligare, och de virtuella valutorna ger också möjligheter till missbruk. Genom att med stöd av lagen om penninginsamlingar tillåta att polisen ingriper i olaglig insamling av virtuella valutor och genom att ålägga insamlingsanordnaren att rapportera om sådana insamlingar, ges den myndighet som övervakar penninginsamlingarna bättre möjligheter att övervaka insamling av virtuella valutor. Bestämmelser om virtuella valutor finns i bestämmelsen om tillämpningsområde i 1 §, i definitionsbestämmelsen i 2 §, i 7 och 26 § samt i bestämmelsen om penninginsamlingsbrott i 16 c § i strafflagen. I föreslagna 30 § i lagförslag 1 föreskrivs det om polisens rätt att få uppgifter ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton, där polisen också kan få uppgifter om den som samlar in virtuell valuta.

Enligt propositionens förslag till 30 § 1 mom. 3 punkt har polisen, trots bestämmelserna om sekretess, rätt att få uppgifter ur det övervakningssystem för bank- och betalkonton som avses i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton. En bestämmelse som till innehållet i hög grad motsvarar denna rätt att få uppgifter finns i förslaget till lag om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton i proposition RP 167/2018 rd. Enligt den lagen har polisen rätt att få uppgifter också för utförandet av en sådan tillsynsuppgift i anslutning till penninginsamlingar som avses i lagen om penninginsamlingar.

Syftet med bestämmelserna om rätt att få och söka uppgifter i lagen om penninginsamlingar och lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton är att göra det möjligt för myndigheterna att få uppgifter om huruvida insamlingsanordnaren har samlat in virtuell valuta. I propositionsmotiven konstateras det att bestämmelsen om rätt att få uppgifter ger myndigheten möjlighet att få veta om innehavaren av tillståndet till penninginsamling har anlitat en växlingstjänst för virtuell valuta och få kännedom om till vilket bankkonto insamlingsanordnarens virtuella valuta har överförts via växlingstjänsten. Vetskapen om att en växlingstjänst för virtuell valuta har använts styr polisens tillsynsåtgärder vid övervakningen av penninginsamlingar och vid granskningen av rapporterna över genomförda insamlingar.

Bestämmelserna i 26 § i lagförslaget kompletterar den bestämmelse enligt vilken myndigheten i praktiken har möjlighet att få information om insamlad virtuell valuta. I 26 § 2 mom. föreskrivs det att om anordnaren av en penninginsamling har tagit emot virtuell valuta som en del av penninginsamlingen, ska anordnaren via en växlingstjänst för virtuell valuta växla den mottagna virtuella valutans till pengar, och sätta in medlen på insamlingskontot innan årsanmälan, slutredovisning, redovisning för småskalig insamling eller redovisning för valinsamling görs. Enligt motiven till den paragrafen är det nödvändigt att växla virtuell valuta till officiell valuta för att myndigheten faktiskt ska kunna övervaka beloppet av virtuell valuta som insamlingsanordnaren samlat in och kontrollera att den insamlade virtuella valutans används för det uppgivna insamlingsändamålet.

Virtuell valuta behöver också växlas till valuta för att myndigheten ska få tillförlitliga uppgifter om den virtuella valutans värde vid redovisningstidpunkten. De tillsynsmetoder som avses i 26

Betänkande FvUB 35/2018 rd

och 30 § är avsedda att tillsammans komplettera lagförslagets andra bestämmelser om övervakningen och ge polisen möjlighet att få uppgifter uttryckligen om insamling av virtuell valuta.

Utskottet konstaterar att om polisens tillgång till uppgifter ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton begränsas på ett sätt som avviker från bestämmelserna i proposition RP 167/2018 rd, kommer polisens möjligheter att få uppgifter om insamling av virtuell valuta att inskränkas jämfört med det som föreslagits. Eftersom det är oklart om den gällande lagen om penninginsamlingar kan tillämpas på insamling av virtuell valuta, har polisen i princip ingen rätt att med stöd av gällande lag ingripa mot insamling av virtuella valutor. Den gällande lagstiftningen har inte heller några bestämmelser om skyldigheten för insamlingsanordnare att rapportera till myndigheten om insamlad virtuell valuta. Det finns för närvarande inte heller några bestämmelser om polisens rätt att få uppgifter om insamling av virtuell valuta.

I vilket fall skulle de tillsynsmekanismer som föreslås i lagförslaget också utan bestämmelserna om polisens rätt att få uppgifter vara större än enligt den gällande lagstiftningen. Dessutom blir lagstridig insamling av virtuell valuta straffbar genom de föreslagna lagändringarna, eftersom strafflagens bestämmelse om penninginsamlingsbrott i fortsättningen också tillämpas på insamling av virtuell valuta.

Vidare fäster utskottet uppmärksamheten vid att Finansinspektionens i ett meddelande i november 2017 konstaterade att bitcoin och andra kryptovalutor i första hand används som spekulativa placeringsobjekt, medan användningen som betalningsmedel är sekundär. De senaste åren har användningen av virtuella valutor blivit vanligare i samband med välgörenhetsinsamlingar i synnerhet utomlands, medan användningen i Finland fortfarande är ringa.

I tillägg till det som sagts ovan konstaterar utskottet att det inte är säkert att förslaget till lag om övervakningssystemet för bank- och betalkonton i proposition RP 167/2018 rd kommer att godkännas i dess ursprungliga form i fråga om de delar som är relevanta för det nu aktuella lagförslaget. Polisens rätt att få uppgifter måste därför i detta regleringssammanhang grunda sig på 4 kap. 3 § i den gällande polislagen (872/2011). Enligt den paragrafen har polisen, oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet, på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att få information som behövs för förhindrande eller utredning av brott. Under sakkunnigutfrågningen konstaterades det att det i tillsynssituationer enligt den gällande penninginsamlingslagen upptäcks omständigheter som anknyter till terrorfinansiering. Vid misstanke om penningtvätt eller terrorfinansiering kan behandlingen av ärendet överföras till polisen för utredning av brott. Med stöd av bestämmelserna om polisens rätt att få uppgifter får polisen rätt att få uppgifter också i situationer där misstanken gäller insamling av virtuell valuta.

Utskottet föreslår att bestämmelsen om rätt att få uppgifter ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton i 30 § 1 mom. 3 punkten i lagförslag 1 stryks. Det finns dock anledning att i övriga delar hålla kvar bestämmelserna om virtuell valuta, så att polisens möjligheter att övervaka och ingripa mot insamling av virtuell valuta säkerställs, liksom också straffbarheten för lagstridig insamling av virtuell valuta.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

31 §. Förordnande av syssloman. Enligt 1 mom. kan Polisstyrelsen förordna en syssloman att på bekostnad av anordnaren av penninginsamlingen omhänderta de insamlade medlen och avge redovisning över dem, om Polisstyrelsen i enlighet med 15 § har återkallat tillståndet till penninginsamling eller om en polisinrättning i enlighet med 21 § har meddelat förbud mot anordnande av en småskalig insamling eller användning av insamlade medel och anordnaren av den småskaliga insamlingen inte har rättat till det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena inom 60 dagar från det att beslutet fattades.

Förvaltningsutskottet föreslår att 31 § preciseras till den del tidsfristerna i 31 § och 21 § avviker från varandra. Utskottet föreslår att det i slutet av 31 § 1 mom. hänvisas till giltighetstiden för det förbud som avses i 21 § 4 mom.

35 §. Ändringssökande. Utskottet har ovan föreslagit att det till 21 § fogas ett nytt 5 mom. med en bestämmelse om när en anmälan om insamling förfaller. Därför måste 35 § om ändringssökande ändras så att det till 1 mom. fogas en hänvisning till ett beslut om förfall.

2. Övriga lagförslag

Förvaltningsutskottet tillstyrker lagförslag 2—4 utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—4 i proposition RP 214/2018 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 214/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om penninginsamlingar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om anordnande av penninginsamlingar och om tillsyn över att de anordnas på behörigt sätt.

Denna lag tillämpas också på penninginsamlingar som syftar till att samla in sådan virtuell valuta som avses i 2 § 9 punkten.

Lagens tillämpningsområde omfattar inte

- 1) grannhjälp,
- 2) vädjan till allmänheten om egendom genom testamenten,
- 3) önskemål om penningdonationer i samband med inbjudningar och intervjuer när enskilda personer har bemarkelsedagar eller i samband med dödsannonser och nekrologer,
- 4) penninginsamlingar som genomförs av grupper inom småbarnspedagogiken, undervisningsgrupper eller etablerade studie- eller hobbygrupper, om de insamlade medlen används för att främja studierna eller hobbyverksamheten, en myndig person svarar för de uppgifter som hänförs till penninginsamlingen och insamlingen genomförs vid evenemang som ordnas av gruppen inom småbarnspedagogiken, undervisningsgruppen, studie- eller hobbygruppen, ett daghem, en skola eller någon annan,
- 5) kollektinsamling eller insamling av motsvarande penningdonationer bland deltagarna i offentlig religionsutövning som anordnas av religionssamfund som avses i religionsfrihetslagen (453/2003),
- 6) insamling av penningdonationer som genomförs av en i Finland registrerad förening eller stiftelse eller av Finlands Röda Kors eller dess lokala eller regionala verksamhetsenhet vilka avses i lagen om Finlands Röda Kors (238/2000), om insamlingen ordnas i något annat syfte än för att stödja föreningens, stiftelsens eller organisationens näringsverksamhet vid ett för allmänheten

Betänkande FvUB 35/2018 rd

öppet, gratis evenemang som föreningen, stiftelsen eller organisationen anordnar, och insamlingen ordnas bland dem som deltar i evenemanget inom ett område som avgränsats för ändamålet,

7) låne- eller investeringsbaserad gräsrotsfinansiering eller verksamhet som bedrivs av förmedlare av gräsrotsfinansiering i enlighet med lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *penninginsamling* verksamhet där pengar samlas in genom vädjan till allmänheten och utan motprestation,

2) *allmänhet* en grupp personer som inte avgränsats eller fastställts på förhand,

3) *vädjan till allmänheten* muntlig, skriftlig eller på annat sätt uttryckt begäran eller uppmaning att ge pengar till en insamling,

4) *allmännyttig verksamhet* verksamhet för allmänna sociala, kulturella eller ideella ändamål eller annan allmän medborgerlig verksamhet,

5) *tillstånd till penninginsamling* rätt att anordna penninginsamling som Polisstyrelsen beviljar anordnaren av en penninginsamling för en obegränsad tid,

6) *småskalig insamling* en anmälningsskyldig penninginsamling som pågår en begränsad tid och där maximibeloppet för intäkterna av insamlingen har begränsats,

7) *valinsamling* penninginsamling som anordnas för att täcka kostnaderna för en valkampanj för en kandidat i allmänna val,

8) *insamlingskonto* det bankkonto dit de pengar som samlats genom en penninginsamling styrs,

9) *virtuell valuta* en digital värderepresentation som inte emitterats eller garanteras av en centralbank eller en myndighet, som inte nödvändigtvis är kopplad till en valuta som fastställts som lagligt betalningsmedel och som inte har samma rättsliga status som valuta eller pengar, men som godtas av fysiska eller juridiska personer såsom betalningsmedel och som kan överföras, lagras och handlas elektroniskt,

10) *växlingstjänst för virtuell valuta* en aktör som affärs- eller yrkesmässigt växlar virtuell valuta till annan valuta,

11) *övrig ledning* styrelsen, förvaltningsrådet, verksamhetsledaren, verkställande direktören, ledande tjänstemän och namntecknare hos den som anordnar en penninginsamling.

3 §

Behöriga myndigheter

Polisstyrelsen och polisinspektionerna svarar för myndighetsuppgifterna enligt denna lag. Polisstyrelsen svarar för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och för styrningen av anordnandet av penninginsamlingar. Polisen svarar också för att åtgärder enligt denna lag vidtas om en penninginsamling som kräver tillstånd till penninginsamling eller anmälan om småskalig insamling ordnas utan sådant tillstånd eller sådan anmälan.

Polisstyrelsen svarar för att det offentliggörs uppgifter om beviljade och återkallade tillstånd till penninginsamling, småskaliga insamlingar och förbud mot penninginsamling samt av årsan-

Betänkande FvUB 35/2018 rd

mältnings- och redovisningsuppgifter. Dessutom svarar Polisstyrelsen för statistikföringen i samband med penninginsamling och för offentliggörande av statistiken.

2 kap.

Förutsättningar för anordnande av penninginsamling

4 §

Tillståndsplikt och anmälningsplikt i fråga om penninginsamling

Penninginsamling får anordnas endast om Polisstyrelsen beviljat anordnaden tillstånd till penninginsamling. För anordnande av en småskalig insamling behövs det inte något tillstånd till penninginsamling, men en anmälan om insamlingen ska göras till polisinrättningen.

För anordnande av valinsamling behövs det inte något tillstånd till penninginsamling och någon anmälan behöver inte heller göras.

5 §

Anordnaren av en penninginsamling

Tillstånd till penninginsamling kan beviljas

- 1) en i Finland registrerad förening med allmännyttigt syfte,
- 2) en i Finland registrerad stiftelse med allmännyttigt syfte,
- 3) ett i partiregistret antecknat parti med allmännyttigt syfte,
- 4) ett i Finland registrerat religionssamfund med allmännyttigt syfte,
- 5) en i Finland verksam oregistrerad sammanslutning med allmännyttigt syfte, om orsaken till att sammanslutningen inte har registrerats är att dess ställning regleras i lagstiftningen i Finland,
- 6) ett universitet som avses i 1 § 2 mom. i universitetslagen (558/2009),
- 7) en yrkeshögskola som avses i yrkeshögskolelagen (932/2014),
- 8) Nationalgalleriet,
- 9) centralfonden för den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland för diakonifondens räkning, en kyrklig samfällighet inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, eller en sådan församling inom den kyrkan som inte ingår i en kyrklig samfällighet, samt en församling inom den ortodoxa kyrkan i Finland.

En småskalig insamling får anordnas av

- 1) en i Finland registrerad förening,
- 2) en i Finland registrerad stiftelse,
- 3) ett parti som antecknats i partiregistret,
- 4) ett i Finland registrerat religionssamfund,
- 5) Finlands Röda Kors eller dess lokala eller regionala verksamhetsenhet,
- 6) en studentkår som avses i 46 § i universitetslagen och en nation som avses i 47 § i den lagen,
- 7) en studerandekår som avses i 41 § i yrkeshögskolelagen,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

8) en kyrklig samfällighet inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, eller en sådan församling inom den kyrkan som inte hör till en kyrklig samfällighet, samt en församling inom den ortodoxa kyrkan i Finland,

9) en oregistrerad grupp bestående av minst tre fysiska personer, av vilka minst en är myndig och de övriga har fyllt 15 år, och som alla har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland.

En valinsamling får anordnas av en förening som uteslutande arbetar för att stödja en kandidat i ett allmänt val eller av en sådan partiförening som avses i 8 § 1 mom. i partilagen (10/1969).

Staten, ~~ett landskap~~, en kommun eller en samkommun beviljas inte tillstånd till penninginsamling, och de får inte anordna en småskalig insamling. En aktör som avses i 1 och 2 mom. får ordna en penninginsamling för statens, ~~ett landskaps~~, en kommuns eller en samkommuns verksamhet.

6 §

Insamlingsändamål

Penninginsamlingar får anordnas i syfte att skaffa medel uteslutande för allmännyttig verksamhet.

Penninginsamlingar får inte anordnas i syfte att finansiera verksamhet som klart äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten eller för att finansiera lagstridig verksamhet.

Trots bestämmelserna i 1 mom.

1) får penninginsamling ordnas i form av småskalig insamling också för andra än allmännyttiga syften, dock inte för att stödja näringsverksamhet eller för att utöka en juridisk persons förmögenhet,

2) har universiteten rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för skötseln av de uppgifter som avses i 2 § i universitetslagen,

3) har yrkeshögskolorna rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för skötseln av de uppgifter som avses i 4 § i yrkeshögskolelagen,

4) har Nationalgalleriet rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för skötseln av de uppgifter som avses i 2 § i lagen om Nationalgalleriet (889/2013),

5) har centralfonden för den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland för diakonifondens räkning, en kyrklig samfällighet inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, eller en sådan församling inom den kyrkan som inte hör till en kyrklig samfällighet, och en församling inom den ortodoxa kyrkan i Finland rätt att anordna penninginsamlingar i syfte att skaffa medel för finansiering av diakonal hjälpverksamhet,

6) får penninginsamlingar anordnas i syfte att skaffa medel för att hjälpa en enskild person eller familj med ekonomiska svårigheter,

7) får penninginsamlingar anordnas för att skaffa medel i syfte att främja studierna eller hobbyverksamheten för en grupp inom småbarnspedagogiken, en undervisningsgrupp eller en etablerad studie- eller hobbygrupp.

Centralfonden för den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, när den agerar för diakonifondens räkning, en kyrklig samfällighet inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, eller en sådan församling inom den kyrkan som inte hör till en kyrklig samfällighet, och en församling inom den ortodoxa kyrkan i Finland får inte anordna penninginsamlingar för underhåll av församlingens eller den kyrkliga samfällighetens byggnader och lösöre, för att täcka personalkostnader, för begravningsverksamhet eller för folkbokföring.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

7 §

Förbjudna sätt

Det är förbjudet att

- 1) i samband med anordnandet av en penninginsamling ordna lotteri eller någon annan verksamhet där deltagarna utlovas en vinst som helt eller delvis beror på slumpen,
- 2) anordna penninginsamlingar på ett sådant sätt att det finns en uppenbar risk för att penninginsamlingen sammanblandas med handel eller en förenings medlemsvärvning,
- 3) anordna penninginsamlingar så att de som bidrar med pengar till insamlingen ges någon annan motprestation än en symbol för anordnaren av penninginsamlingen eller för insamlingen som är av endast ringa värde,
- 4) vid anordnande av en penninginsamling ge allmänheten sådana osanna eller vilseledande uppgifter om insamlingsändamålet eller om anordnaren av insamlingen och syftet med anordnarens verksamhet som är betydelsefulla,
- 5) ofreda, tvinga eller på annat sätt utöva påtryckning på givaren på ett sätt som kan leda till att givaren fattar ett beslut om donation som han eller hon inte skulle ha fattat utan påtryckning.

Det är dessutom förbjudet att samla in pengar och virtuell valuta

- 1) genom ett kedjebrev så att deltagaren utlovas ekonomiska fördelar om han eller hon sänder kedjebrevet vidare, eller på ett sätt som kan jämföras med ett kedjebrev så att mottagaren av ett meddelande i elektronisk eller annan form uppmanas skicka pengar till den som tidigare gått med i verksamheten, eller
- 2) i form av pyramidspel så att deltagarnas förtjänst- eller vinstmöjligheter helt eller delvis och utan motprestation grundar sig på de avgifter som de som inträder senare betalar i deltagaravgifter eller som andra engångsbetalningar eller upprepade betalningar.

3 kap.

Tillstånd till penninginsamling

8 §

Att söka tillstånd till penninginsamling

Tillstånd till penninginsamling söks hos Polisstyrelsen. Ansökan kan göras elektroniskt.

I ansökan ska sökanden lämna följande uppgifter:

- 1) sökandens namn och andra identifieringsuppgifter samt kontaktinformation,
- 2) uppgift om de personer som hos sökanden ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos sökanden utövar faktisk beslutanderätt och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnandet av penninginsamlingen, samt personbeteckning för dessa personer,
- 3) uppgift om syftet med sökandens verksamhet,
- 3) sammanslutningens eller stiftelsens senaste godkända bokslut eller en motsvarande redovisning för sökandens finansiella situation,
- 5) uppgift om det allmännyttiga syfte eller det användningsändamål enligt 6 § 3 mom. 2–7 punkten som de insamlade medlen ska användas för,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

6) uppgift om de bankkonton som används för penninginsamlingen och om användarrättigheter till dem.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan och dess form samt om bilagorna till den får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

9 §

Hinder för beviljande av tillstånd till penninginsamling

En ansökan om tillstånd till penninginsamling ska avslås om

1) de förutsättningar enligt 5 § 1 mom. eller 6 § som gäller anordnaren av penninginsamlingen eller insamlingsändamålet inte uppfylls,

2) en person som hos sökanden ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos sökanden utövar faktisk beslutanderätt, och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnande av penninginsamling, genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före den dag då ansökan inkom eller till bötesstraff under de tre senaste åren före den dag då ansökan inkom, för ett brott som ~~kan anses~~ är ägnat att äventyra penninginsamlingens tillförlitlighet eller att minska förtroendet för att ändamålet med penninginsamlingen uppnås,

3) sökanden i samband med sina tidigare penninginsamlingar upprepade gånger eller allvarligt har brutit mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, mot sådana bestämmelser om penninginsamling som gällde vid ikraftträdandet av denna lag eller mot tillståndsvillkoren i ett tillstånd till penninginsamling som meddelats med stöd av den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

En ansökan kan avslås, om

1) sökanden är insolvent,

2) det med beaktande av de uppgifter som lämnats i ansökan och andra uppgifter som framgått av myndighetens informationssystem finns grundad anledning att anta att sökanden inte handlar i enlighet med bestämmelserna om penninginsamling.

10 §

Beslut i tillståndsärenden och tillståndsnummer

Tillstånd till penninginsamling meddelas av Polisstyrelsen.

Till tillståndet till penninginsamling ska fogas ett tillståndsnummer som identifierar tillståndshavaren.

11 §

Anmälan om förändringar i förhållandena

Den som innehar ett tillstånd till penninginsamling ska skriftligen informera Polisstyrelsen om

1) sådana förändringar i sammanslutningens eller stiftelsens förvaltning som skett efter det att tillståndet till penninginsamling beviljades,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

- 2) förändringar som avser tillståndshavaren eller insamlingsändamålet och som väsentligt påverkar uppfyllelsen av förutsättningarna att anordna penninginsamlingen.
Anmälan ska göras inom en månad från det att förändringen inträffade.

12 §

Årsanmälan

Den som innehar ett tillstånd till penninginsamling ska varje år inom sex månader från utgången av varje räkenskapsperiod lämna Polisstyrelsen en årsanmälan för övervakningen av penninginsamlingen och offentliggörande av uppgifter om den. Polisstyrelsen granskar och godkänner årsanmälan.

I årsanmälan ska följande uppgifter lämnas:

- 1) uppgift om tillståndshavaren,
- 2) en redogörelse för de penninginsamlingar som anordnats under räkenskapsperioden,
- 3) uppgift om intäkterna av penninginsamlingen under räkenskapsperioden,
- 4) uppgift om kostnaderna av anordnandet av penninginsamlingen under räkenskapsperioden, specificerade,
- 5) en redogörelse för användningen av de insamlade medlen,
- 6) räkenskapsperiodens bokslut och balansräkning med noter.

Om tillståndshavaren är en juridisk person som har en revisor, ska revisorns yttrande fogas till årsanmälan. I revisorsyttrandet ska det redogöras för hur intäkterna och kostnaderna för de penninginsamlingar som angetts i årsanmälan motsvarar tillståndshavarens bokföring.

Närmare bestämmelser om innehållet i och formen för årsanmälan, innehållet i revisorns yttrande, framläggande av uppgifterna i årsanmälan, tidsfristerna för framläggandet samt om bevarande av årsanmälningar får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

13 §

Årsplan

Tillståndshavaren ska lämna Polisstyrelsen en årsplan för de penninginsamlingar som kommer att anordnas under den räkenskapsperiod som följer på varje årsanmälan. Årsplanen kan lämnas i samband med årsanmälan eller senast två månader innan följande räkenskapsperiod börjar.

På basis av de uppgifter som lämnas i årsplanen kan Polisstyrelsen ålägga tillståndshavaren att till Polisstyrelsen anmäla det sekundära användningsändamålet enligt 6 § för de medel som samlas in under den följande räkenskapsperioden, om detta är motiverat för att säkerställa att medlen används på behörigt sätt.

Närmare bestämmelser om innehållet i och formen för årsplanen, framläggande av uppgifterna i årsplanen, tidsfristerna för framläggandet samt bevarande av årsplaner får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

14 §

Förbud mot anordnande av penninginsamling och användning av insamlade medel samt vite

Polisstyrelsen kan förbjuda anordnandet av en penninginsamling och användningen av de insamlade medlen samt förbjuda en inlåningsbank att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto, om

1) tillståndshavaren har försummat att lämna en årsanmälan enligt 12 § 1 mom. eller en ny årsanmälan enligt 29 §,

2) tillståndshavaren har försummat att anmäla förändringar i förhållandena i enlighet med 11 §,

3) Polisstyrelsen har grundad anledning att misstänka att man vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av insamlade medel på annat sätt förfar eller har förfarit på ett sätt som väsentligt strider mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Polisstyrelsen kan förbjuda anordnandet av en penninginsamling och användningen av insamlade medel också om tillståndshavaren är insolvent. Beslut om förbud för en inlåningsbank att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto fattas av polisöverdirektören eller av en av polisöverdirektören förordnad tjänsteman vid Polisstyrelsen.

Polisstyrelsens beslut om förbud mot anordnande av en penninginsamling, användning av insamlade medel eller utbetalning av insamlade medel från ett insamlingskonto gäller i högst 60 dagar. Polisstyrelsen kan förlänga beslutets giltighetstid med högst 60 dagar, om det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de insamlade medlen inte har rättats till. Polisstyrelsen ger tillstånd att fortsätta med penninginsamlingen, om grunden för beslutet om förbud inte längre föreligger.

Polisstyrelsen kan förena sitt förbud med vite.

15 §

Återkallande av ett tillstånd till penninginsamling och skriftlig varning

Polisstyrelsen ska återkalla ett tillstånd till penninginsamling om

1) tillståndshavaren begär det, eller

2) förutsättningarna enligt 5 § 1 mom. eller 6 § som gäller anordnaren av en penninginsamling eller insamlingsändamålet inte längre uppfylls, och tillståndshavaren inte inom en utsatt skälig tid har avhjälpt de brister som kan avhjälpas.

Polisstyrelsen kan återkalla ett tillstånd till penninginsamling om

1) tillståndshavaren eller en person som hos tillståndshavaren ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos tillståndshavaren utövar faktisk beslutanderätt, och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnande av penninginsamling, efter tillståndets beviljande genom en lagkraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före Polisstyrelsen fick kännedom om saken eller till bötesstraff under de tre senaste åren före Polisstyrelsen fick kännedom om saken, för ett brott som ~~kan anses~~ är ägnat att äventyra penninginsamlingens tillförlitlighet eller att minska förtroendet för att ändamålet med penninginsamlingen uppnås,

2) tillståndshavaren upprepade gånger eller allvarligt har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

3) tillståndshavaren har lämnat Polisstyrelsen oriktiga eller vilseledande uppgifter om en omständighet som väsentligt har kunnat påverka beviljandet av tillståndet till penninginsamling, eller hemlighållit en sådan omständighet,

4) tillståndshavaren är insolvent,

I de situationer som avses i 2 mom. ska Polisstyrelsen i stället för att återkalla tillståndet till penninginsamling ge tillståndshavaren en skriftlig varning, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla tillståndet.

Polisstyrelsen kan ge tillståndshavaren en skriftlig varning, om denne på något annat än i 2 mom. 2 punkten avsett sätt bryter mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller lämnar Polisstyrelsen någon annan än i 2 mom. 3 punkten avsedd oriktig eller vilseledande uppgift om en omständighet som kunnat påverka beviljandet av tillståndet till penninginsamling, eller hemlighåller en sådan omständighet.

16 §

Slutredovisning

Om Polisstyrelsen har återkallat ett tillstånd till penninginsamling, ska tillståndshavaren inom en månad från delfäendet av beslutet om återkallelse avge slutredovisning till Polisstyrelsen. Polisstyrelsen granskar och godkänner slutredovisningen.

Slutredovisningen ska innehålla de uppgifter som avses i 12 § 2 mom.

4 kap.

Småskalig insamling

17 §

Förutsättningar för anordnande av en småskalig insamling

I fråga om en småskalig insamling ska en skriftlig anmälan göras hos polisinrättningen minst fem vardagar innan insamlingen inleds. Anmälan kan göras elektroniskt.

Vid penninginsamling som anordnas som en småskalig insamling får högst 10 000 euro samlas in. En småskalig insamling får pågå i högst tre månader.

En aktör som avses i 5 § 2 mom. får anordna en småskalig insamling högst två gånger under ett kalenderår. En fysisk person som ingår i en grupp som avses i 9 punkten i det momentet får delta i anordnandet av högst två småskaliga insamlingar under ett kalenderår.

18 §

Anmälan om småskalig insamling

I en anmälan om en småskalig insamling ska anordnaren lämna följande information:

1) uppgift om anordnaren av den småskaliga insamlingen samt anordnarens identifikationsuppgifter och kontaktinformation,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

2) uppgift om de personer som hos anordnaren ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos anordnaren utövar faktisk beslutanderätt och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnandet av penninginsamlingen, samt personbeteckning för dessa personer, om anordnaren är en sammanslutning eller en stiftelse,

3) de uppskattade intäkterna av insamlingen,

4) det primära och sekundära användningsändamålet för de insamlade medlen, specificerat,

5) de uppskattade kostnaderna för insamlingen,

6) tiden för anordnande av den småskaliga insamlingen,

7) uppgift om de bankkonton som används för den småskaliga insamlingen och om användar rättigheter till dem.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan om småskalig insamling och dess form samt om de bilagor som behövs till anmälan får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

19 §

Nummer för en småskalig insamling

När anmälan om en småskalig insamling har gjorts, ska polisinsamlingen tilldela anordnaren ett nummer för den småskaliga insamlingen.

Den småskaliga insamlingen får inledas när anordnaren har fått numret för insamlingen, eller senast när fem vardagar förflutit från det att anmälan om insamlingen gjordes.

20 §

Skyldighet att avbryta en småskalig insamling

Anordnaren av en småskalig insamling är skyldig att följa beloppet av de medel som fås genom insamlingen.

Anordnaren av en småskalig insamling ska omedelbart avbryta insamlingen, om de medel som samlats in överstiger det maximibelopp som anges i 17 § 2 mom. Polisinsamlingen ska informeras om avbrytandet.

21 §

Förbud mot anordnande av småskalig insamling och användning av insamlade medel

Polisinsamlingen ska förbjuda anordnandet av en småskalig insamling och användningen av de insamlade medlen, om förutsättningarna enligt 5 § 2 mom. och 6 § som gäller anordnaren av en småskalig insamling eller insamlingsändamålet inte uppfylls.

Polisinsamlingen kan förbjuda anordnandet av en småskalig insamling och användningen av de insamlade medlen, om

1) anordnaren av den småskaliga insamlingen eller en person som hos anordnaren ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos anordnaren utövar faktisk beslutanderätt, och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnande av penninginsamling, genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före anmälan om insamlingen gjordes eller till bötesstraff under de tre senaste åren före anmälan om insamlingen

Betänkande FvUB 35/2018 rd

gjordes, för ett brott som **kan anses** är ägnat att äventyra **penning** den småskaliga insamlingens tillförlitlighet **eller att minska förtroendet för att ändamålet med den småskaliga insamlingen uppnås,**

2) polisinrättningen har grundad anledning att misstänka att man vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de insamlade medlen förfar eller har förfarit på ett sätt som väsentligt strider mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) anordnaren av den småskaliga insamlingen i samband med sina tidigare penninginsamlingar upprepade gånger eller allvarligt har brutit mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, mot sådana bestämmelser om penninginsamling som gällde vid ikraftträdandet av denna lag eller mot tillståndsvillkoren i ett tillstånd till penninginsamling som meddelats med stöd av den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag,

4) anordnaren av den småskaliga insamlingen har underlåtit att anmäla sådana uppgifter som ska anges i anmälan om småskalig insamling eller har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. kan polischefen vid polisinrättningen eller en av polischefen förordnad anhållningsberättigad polisman förbjuda en inlåningsbank att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto.

Polisinrättningens beslut om förbud mot anordnande av en penninginsamling, användning av insamlade medel eller utbetalning av insamlade medel från ett insamlingskonto gäller i högst 60 dagar. Polisinrättningen kan förlänga beslutets giltighetstid med högst 60 dagar, om det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de insamlade medlen inte har rättats till. ~~Polisinrättningen ger tillstånd att fortsätta med penninginsamlingen, om grunden för beslutet om förbud inte längre föreligger.~~ Om grunden för beslutet om förbud har undanröjts, fattar polisinrättningen beslut om rätt för anordnaren av småskalig insamling att inleda anordnandet av penninginsamlingen och använda de insamlade medlen eller att fortsätta med penninginsamlingen och använda de insamlade medlen eller om rätt för inlåningsbanken att överlåta de insamlade medlen.

En anmälan om småskalig insamling förfaller, om anordnaren av den småskaliga insamlingen inte har rättat till det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de insamlade medlen inom den tid som anges i 4 mom. (Nytt 5 mom.)

Polisinrättningen kan förena sitt förbud med vite. (6 mom. som 5 mom. i RP)

22 §

Redovisning för småskalig insamling

Anordnaren av en småskalig insamling ska senast två månader efter det att insamlingen avslutades lämna polisinrättningen en redovisning för den småskaliga insamlingen för övervakningen av de insamlade medlen och offentliggörande av uppgifter om penninginsamlingen. Polisinrättningen granskar och godkänner redovisningen.

I redovisningen för en småskalig insamling ska följande uppgifter lämnas:

- 1) uppgift om anordnaren av penninginsamlingen,
- 2) uppgift om intäkterna av penninginsamlingen,
- 3) en redogörelse för användningen av de insamlade medlen,
- 4) uppgift om kostnaderna för anordnandet av penninginsamlingen, specificerade,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

- 5) uppgift om tiden för anordnande av penninginsamlingen,
- 6) ett kontoutdrag för insamlingskontot eller en annan tillförlitlig utredning om användningen av insamlingskontot, från tidpunkten då insamlingen inleddes till och med tidpunkten då redovisningen gavs.

Anordnaren av en småskalig insamling ska göra en anmälan till polisinrättningen när de medel som samlats in genom penninginsamlingen har använts för det avsedda ändamålet.

Närmare bestämmelser om innehållet i och formen för redovisningen för en småskalig insamling och anmälan enligt 3 mom., om framläggande av redovisningen, om tidsfristerna för framläggandet samt om bevarande av redovisningen får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

5 kap.

Valinsamling

23 §

Förutsättningar för anordnande av valinsamling

En valinsamling får anordnas för att täcka kostnaderna för en valkampanj som inleds tidigast sex månader före valdagen och avslutas senast två veckor efter valdagen.

24 §

Förbud mot anordnande av valinsamling och användning av insamlade medel

Polisstyrelsen ska förbjuda anordnandet av en valinsamling och användningen av de insamlade medlen, om förutsättningarna enligt 5 § 3 mom. eller 23 § som gäller anordnaren av en valinsamling eller insamlingsändamålet inte uppfylls.

Polisstyrelsen kan förbjuda anordnandet av en valinsamling och användningen av de insamlade medlen, om

1) anordnaren av valinsamlingen eller en person som hos anordnaren ingår i ett lagstadgat organ eller ledningen i övrigt eller hos anordnaren utövar faktisk beslutanderätt, och som i sitt uppdrag beslutar om frågor i anslutning till anordnande av penninginsamling, **under de senaste fem åren före inledandet av valinsamlingen genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren före inledandet av valinsamlingen har dömts till bötesstraff för ett brott som kan anses är ägnat att äventyra valinsamlingens tillförlitlighet eller att minska förtroendet för att ändamålet med valinsamlingen uppnås,**

2) Polisstyrelsen har grundad anledning att misstänka att man vid anordnandet av valinsamlingen eller användningen av de medel som insamlats vid valinsamlingen förfar eller har förfarit på ett sätt som väsentligt strider mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) anordnaren av valinsamlingen i samband med sina tidigare valinsamlingar eller penninginsamlingar upprepade gånger eller allvarligt har brutit mot denna lag eller bestämmelser som ut-

Betänkande FvUB 35/2018 rd

färdats med stöd av den eller mot sådana bestämmelser om penninginsamling som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. kan polisöverdirektören eller en av polisöverdirektören förordnad tjänsteman vid Polisstyrelsen förbjuda en inlåningsbank att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto.

Polisstyrelsens beslut om förbud mot anordnande av en valinsamling, användning av insamlade medel eller utbetalning av insamlade medel från ett insamlingskonto gäller i högst 60 dagar. Polisstyrelsen kan förlänga beslutets giltighetstid med högst 60 dagar, om det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena vid anordnandet av valinsamlingen eller användningen av de insamlade medlen inte har rättats till. Polisstyrelsen ger tillstånd att fortsätta med valinsamlingen, om grunden för beslutet om förbud inte längre föreligger.

Polisstyrelsen kan förena sitt förbud med vite.

25 §

Redovisning för valinsamling

Anordnaren av en valinsamling ska senast två månader efter det att insamlingen avslutades lämna Polisstyrelsen en redovisning för valinsamlingen för övervakningen av valinsamlingen och offentliggörande av uppgifter om den.

I redovisningen för en valinsamling ska följande uppgifter lämnas:

- 1) uppgift om anordnaren av valinsamlingen,
- 2) uppgift om intäkterna av valinsamlingen,
- 3) en redogörelse för användningen av de insamlade medlen,
- 4) uppgift om kostnaderna för anordnandet av valinsamlingen, specificerade,
- 5) uppgift om tiden för anordnande av valinsamlingen,
- 6) ett kontoutdrag för insamlingskontot eller en annan tillförlitlig utredning om användningen av insamlingskontot under insamlingstiden.

Om anordnaren av valinsamlingen har en revisor, ska revisorns yttrande fogas till redovisningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i och formen för redovisningen för en valinsamling, innehållet i revisorns yttrande, framläggande av redovisningen, tidsfristerna för framläggandet samt om bevarande av redovisningen får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

6 kap.

Användning av och tillsyn över insamlade medel

26 §

Insamlingskonto

Anordnaren av en penninginsamling ska ha ett insamlingskonto för penninginsamlingen. En i 5 § 2 mom. 9 punkten avsedd grupp av fysiska personer ska ha ett separat insamlingskonto för insättning av insamlade medel.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

Insamlingskontot ska finnas i en finsk inlåningsbank eller i en finsk filial till en inlåningsbank som beviljats koncession i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om anordnaren av en penninginsamling har tagit emot virtuell valuta som en del av penninginsamlingen, ska anordnaren via en växlingstjänst för virtuell valuta växla den mottagna virtuella valutan till pengar, och sätta in medlen på insamlingskontot innan årsanmälan, slutredovisning, redovisning för småskalig insamling eller redovisning för valinsamling görs.

27 §

Användning, förvaring och hantering av insamlade medel

Insamlade medel ska användas för det användningsändamål enligt 6 § 1 mom. eller 6 § 3 mom. 2–7 punkten som har uppgetts för Polisstyrelsen i samband med ansökan om tillstånd till penninginsamling eller för det användningsändamål enligt 6 § 3 mom. 1 punkten som har uppgetts som primärt användningsändamål för polisinsamlingen i samband med anmälan om småskalig insamling.

Om de insamlade medlen eller en del av dem inte kan användas för det ändamål som avses i 1 mom. eller om det på grund av väsentligt förändrade förhållanden eller av någon annan orsak inte är ändamålsenligt att använda de insamlade medlen för det ändamålet

1) kan Polisstyrelsen på ansökan **av innehavaren av tillståndet till penninginsamling** ändra användningsändamålet, eller

2) ska medlen användas för det sekundära användningsändamålet, ~~om ett sekundärt användningsändamål som~~ har uppgetts för Polisstyrelsen i enlighet med 13 § 2 mom. eller för polisinsamlingen i enlighet med 18 § 1 mom. 4 punkten.

Ett skäligt belopp av de insamlade medlen får användas för sådana direkta kostnader som är nödvändiga med tanke på anordnandet av insamlingen.

Förvaringen och hanteringen av de insamlade medlen ska ordnas på ett tillförlitligt sätt. Anordnaren av penninginsamlingen ska se till att de medel som samlas genom penninginsamlingen hålls klart åtskilda från anordnarens egna medel.

28 §

Överlåtelse av fast egendom eller ändring av dess användningsändamål

Om användningsändamålet för de insamlade medlen är förvärv eller sanering av fast egendom, får egendomen eller dess besittningsrätt inte överlåtas eller egendomens användningsändamål ändras under tio år från det att egendomen förvärvades eller saneringen blev klar, om inte Polisstyrelsen på ansökan beviljar tillstånd till det.

I en ansökan om ändring av användningsändamålet för fast egendom eller överlåtelse av ägande- eller besittningsrätten ska följande uppgifter lämnas:

- 1) anordnaren av penninginsamlingen,
- 2) den fasta egendomens användningsändamål vid tidpunkten för ansökan,
- 3) den fasta egendomens planerade användningsändamål,
- 4) användningsändamålet för de medel som erhålls genom överlåtelse av fast egendom.

Till ansökan skall fogas den handling som gäller förvärvet av fast egendom eller besittningsrätten till den eller en kopia av handlingen.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

I det tillstånd som avses i 1 mom. bestämmer Polisstyrelsen hur de medel som erhålls genom överlåtelsen av ägande- eller besittningsrätten till den fasta egendomen ska användas på nytt, antingen för det ändamål som anordnaren uppgett enligt 2 mom. 3 punkten eller för ett ändamål som är förenligt med syftet med anordnarens verksamhet eller för ett närliggande ändamål.

Närmare bestämmelser om innehållet i en ansökan om överlåtelse av fast egendom eller ändring av användningsändamålet samt om bilagorna till ansökan får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

29 §

Korrigerings av årsanmälan och redovisning

Polisstyrelsen kan bestämma att en ny årsanmälan, slutredovisning eller valredovisning ska lämnas, och polisinrättningen bestämma att en ny redovisning för småskalig insamling ska lämnas, om en årsanmälan eller redovisning är bristfällig, eller bestämma att en årsanmälan eller redovisning ska kompletteras eller rättas om den innehåller skriv- eller räknefel eller andra därmed jämförbara smärre brister eller felaktigheter.

En i 1 mom. avsedd ny årsanmälan eller redovisning eller komplettering eller rättelse av årsanmälan eller redovisning ska lämnas inom en skälig tidsfrist som myndigheten bestämmer.

30 §

Rätt att få uppgifter

Polisstyrelsen och polisinrättningen har rätt att få sådana uppgifter som **är nödvändiga för tillsynen över anordnandet av penninginsamlingar och som** direkt hänför sig till anordnandet av penninginsamlingar ~~och sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över anordnandet av penninginsamlingar~~

1) av anordnaren av penninginsamlingen och av de tjänsteproducenter som anlitas för anordnande av penninginsamlingen, avgiftsfritt och oberoende av om sammanslutningens medlemmar, bokförare, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet,

2) av den inlåningsbank där insamlingskontot eller något annat av anordnarens bankkonton finns, trots bestämmelserna om tystnadsplikt i kreditinstitutslagen (610/2014),

~~3) ur det övervakningssystem för bank- och betalkonton som avses i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (-/), trots bestämmelserna om sekretess,~~

3) av en myndighet och av en sammanslutning som har tillsatts för att fullgöra ett offentligt uppdrag, avgiftsfritt och trots bestämmelserna om sekretess,

4) av den sammanslutning eller stiftelse till vilken de insamlade medlen i praktiken styrs för genomförande av insamlingsändamålet, trots att sammanslutningens eller stiftelsens medlemmar, bokförare, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar eller arbetstagare är bundna av företagshemlighet.

Polisstyrelsen och polisinrättningen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. 3 punkten även med hjälp av en teknisk anslutning eller i elektronisk form.

Polisstyrelsen har rätt att avgiftsfritt av anordnaren av penninginsamlingen få de uppgifter som behövs för statistikföringen i samband med penninginsamlingar.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

31 §

Förordnande av syssloman

Polisstyrelsen kan förordna en syssloman att på bekostnad av anordnaren av penninginsamlingen omhänderta de insamlade medlen och avge redovisning över dem, om Polisstyrelsen i enlighet med 15 § har återkallat tillståndet till penninginsamling eller om en polisinrättning i enlighet med 21 § har meddelat förbud mot anordnande av en småskalig insamling eller användning av insamlade medel och anordnaren av den småskaliga insamlingen inte har rättat till det felaktiga förfarandet, försummelsen eller de förändrade förhållandena inom ~~60 dagar från det att beslutet fattades~~ giltighetstiden för det förbud som avses i 21 § 4 mom.

Till syssloman kan förordnas en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett sådant rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011).

Polisstyrelsen beslutar om användningen av de medel som sysslomannen omhändertagit för det primära ändamålet för penninginsamlingen eller för ett närliggande ändamål.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

32 §

Penninginsamlingsregister

För utförande av de uppgifter som Polisstyrelsen och polisinrättningarna har enligt denna lag ska Polisstyrelsen och polisinrättningarna föra ett penninginsamlingsregister över ansökningar om tillstånd till penninginsamling, dem som innehar tillstånd till penninginsamling, återkallande av tillstånd till penninginsamling, anmälningar om småskalig insamling, beslut om förbud mot anordnande av penninginsamling, skriftliga varningar, årsanmälningar, årsplaner och redovisningar.

På behandlingen av personuppgifter i polisens register tillämpas lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (/).

33 §

Utlämnande av uppgifter via det allmänna datanätet

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får Polisstyrelsen, för att informera allmänheten, via det allmänna datanätet lämna ut uppgifter ur penninginsamlingsregistret om dem som innehar tillstånd till penninginsamling, anordnare av småskaliga insamlingar, användningsändamålet för penninginsamlingar och om intäkterna från och kostnaderna för penninginsamlingar. Myndigheten får dock inte när det gäller anordnaren av en penninginsamling lämna ut uppgifter om personbeteckningens slutled.

Betänkande FvUB 35/2018 rd

34 §

Skyldighet att lämna uppgifter när donationer begärs

Den som anordnar en penninginsamling ska se till att åtminstone följande uppgifter ges till allmänheten på ett tydligt och begripligt sätt när donationer begärs:

- 1) uppgift om anordnaren av penninginsamlingen,
- 2) det användningsändamål enligt 6 § 1 mom. eller 6 § 3 mom. 2–7 punkten som har uppgetts för Polisstyrelsen eller det användningsändamål enligt 6 § 3 mom. 1 punkten som har uppgetts för polisinrättningen i samband med anmälan om småskalig insamling,
- 3) tillståndsnumret eller numret för den småskaliga insamlingen.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. ska kontaktinformationen för anordnaren av penninginsamlingen samt det sekundära användningsändamålet enligt 13 § 2 mom. eller 18 § 1 mom. 4 punkten göras tillgängliga för allmänheten på ett tydligt och begripligt sätt.

35 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut som Polisstyrelsen och polisinrättningen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Beslut om återkallande, ~~eller~~ förbud **eller förfall** som fattats med stöd av 14, 15, 21 och 24 § i denna lag ska iakttas trots ändringssökande, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut om föreläggande och utdömande av vite finns i 24 § i viteslagen (1113/1990).

36 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen

- 1) försummar skyldigheten enligt 11 § att informera om en förändring i förhållandena,
- 2) försummar skyldigheten enligt 20 § att avbryta en småskalig insamling om de medel som samlats in överstiger det maximibelopp för en småskalig insamling som anges i 17 § 2 mom.,
- 3) försummar att lämna in en årsanmälan eller redovisning enligt 12 § 1 mom., 16 § 1 mom., 22 § 1 mom. eller 25 § 1 mom.,
- 4) försummar att lämna in en ny årsanmälan eller redovisning enligt 29 §,
- 5) i strid med förbudet i 7 § 1 mon. 1 punkten i samband med en penninginsamling ordnar lotteri eller någon annan verksamhet där deltagarna utlovas en vinst som helt eller delvis beror på slumpen,
- 6) i strid med förbudet i 7 § 1 mom. 2 punkten anordnar en penninginsamling på ett sådant sätt att det finns en uppenbar risk för att penninginsamlingen sammanblandas med handel eller en förerings medlemsvärvning,

Betänkande FvUB 35/2018 rd

7) i strid med förbudet i 7 § 1 mom. 4 punkten vid anordnande av en penninginsamling ger allmänheten sådana osanna eller vilseledande uppgifter om insamlingsändamålet eller om anordnaren av insamlingen och syftet med anordnarens verksamhet som är betydelsefulla.

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *penninginsamlingsförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om penninginsamlingsbrott och lindrigt penninginsamlingsbrott finns i 17 kap. 16 c och 16 d § i strafflagen (39/1889).

Bestämmelser om utdömande av förverkandepåföljd finns i 10 kap. i strafflagen.

37 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om penninginsamlingar (255/2006).

I fråga om penninginsamlingar som anordnas med stöd av tillstånd till penninginsamling som beviljats före ikraftträdandet av denna lag och i fråga om användningen och redovisningen av medel som insamlats genom dem tillämpas de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för beviljandet av tillståndet och de villkor som uppställts i tillståndet.

På tillståndsärenden som blivit anhängiga före ikraftträdandet av denna lag, inbegripet sökande av ändring i sådana ärenden, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av 17 kap. 16 c § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 17 kap. 16 c §, sådan den lyder i lag 663/2010, som följer:

16 c §

Penninginsamlingsbrott

Den som

1) anordnar en penninginsamling i strid med 4 § 1 mom. i lagen om penninginsamlingar (/) utan tillstånd till penninginsamling eller utan att göra en anmälan om småskalig insamling, eller

Betänkande FvUB 35/2018 rd

2) använder de medel som influtit genom en penninginsamling för ett väsentligen annat ändamål än det i 27 § 1 mom. i lagen om penninginsamlingar avsedda användningsändamål som har uppgetts för Polisstyrelsen vid ansökan om tillstånd till penninginsamling eller för polisinrättningen i anmälan om småskalig insamling,

ska för *penninginsamlingsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För penninginsamlingsbrott döms också den som samlar in pengar eller virtuell valuta på ett sätt som är förbjudet i 7 § 2 mom. i lagen om penninginsamlingar.

1 och 2 mom. tillämpas, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut:

fogas till 18 § 1 mom. i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999), sådant det lyder i lagarna 1108/2006, 504/2008, 525/2009, 1500/2011, 988/2012, 499/2015, 1146/2015, 529/2017, 1128/2017 och 22/2018, en ny 5 a-punkt som följer:

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

5 a) till polisen, när det vid skattekontrollen har upptäckts sådana omständigheter i anslutning till en anordnare av penninginsamling och en anordnad penninginsamling som kan vara av betydelse för polisen när den utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen om penninginsamlingar (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om gräsrotsfinansiering

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016) 1 § 6 mom., sådant det lyder i lag 1072/2017, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I lagen om penninginsamlingar (/) föreskrivs om penninginsamling.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande FvUB 35/2018 rd

Helsingfors 28.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Mika Kari sd
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Juha Pylväs cent
medlem Veera Ruoho saml
medlem Wille Rydman saml
medlem Joonas Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå (delvis)
medlem Matti Semi vänst
ersättare Laura Huhtasaari saf.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.